

Cuvânt înainte

Potrivit îndemnului părintesc al Sfântului Apostol Pavel din Epistola către Evrei: „Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința” (Evrei 13, 7), am socotit că este de folos și, în același timp, o mare onoare pentru mine a închina acest volum unui mare duhovnic al Bisericii Ortodoxe Române, *Părintelui Protopop Gavril Relea*, aceasta pentru istorie, dar și pentru cei care vor dori să cunoască mai în detaliu viața și activitatea sa pastoral-misionară, precum și tainele unui om cu o viață ireproșabilă, care s-a străduit, pe tot parcursul vieții, să-și dedice întreaga existență lui Dumnezeu și Neamului românesc.

Așa a luat ființă lucrarea de față, intitulată *Părintele Protopop Gavril Relea (1910-2005) – un vrednic slujitor al lui Dumnezeu și al Neamului românesc*, pe care, cu ajutorul Bunului Dumnezeu, doresc să o prezint publicului românesc și nu numai, dovedind, prin aceasta, că: *o viață dedicată în întregime lui Dumnezeu și semenilor este lucrul cel mai esențial din această existență.*

Originar de pe Valea Bârgăului (loc. Rusu Bârgăului), județul Bistrița-Năsăud, tânărul Gavril Relea își descoperă, încă de mic, vocația pentru preoție, prin urmare, în anul 1929 își îndreaptă pașii către Academia Teologică Ortodoxă Română din Cluj, unde, îndrumat de către părinții profesori de aici și însuflețit de credința puternică în Dumnezeu, își va începe misiunea în ogorul Domnului, aducând, așa

cum vom vedea, onoare și cinste Bisericii Ortodoxe, familiei sale și Neamului românesc.

Dumnezeu l-a binecuvântat pe Părintele Gavril Relea cu ani îndelungați, 95 la număr, aproape un secol, timp în care și-a făcut datoria conștiincios față de Biserică și față de Țară, însă, așa cum îi este sortit omului în această lume, a gustat din plin și din bucuriile, dar și din greutățile care aveau să se reverse peste dânsul și familia sa.

Așa cum vom vedea, viața Sfinției Sale nu a fost deloc ușoară, fiind nevoit, de împrejurările vitrege ale vieții, să traverseze perioada a două regimuri totalitare: horthyst (1940-1944) și comunist (1948-1989), în primul fiind nevoit să părăsească Transilvania de Nord și să se refugieze împreună cu familia la Timișoara, iar în cel de-al doilea, să fie arestat și condamnat la 10 ani de închisoare, pentru „*uneltire contra ordinii sociale*”, din care a executat cinci.

După eliberarea din închisoare și până la căderea regimului comunist (1989), Părintele Gavril Relea a fost supravegheat permanent de către organele de Securitate, fiind nevoit să ducă o viață destul de grea, incomodă și împovărătoare, pentru protejarea familiei și a credincioșilor săi. Însă, Dumnezeu l-a avut în planul Său providențial, ocrotindu-l mereu și punându-l în slujba credincioșilor, toate aceste experiențe întărindu-l și, în același timp, ajutându-l să devină un adevărat mărturisitor al lui Hristos, dar și un duhovnic îmbunătățit, care, la rândul său, a ajutat pe foarte mulți oameni, până în ultima clipă a vieții.

Am avut șansa și onoarea de a-l cunoaște personal pe Părintele Gavril Relea, fiindu-mi, pentru foarte scurt timp, duhovnic, în perioada cât am fost elev la Seminarul Teologic Ortodox Liceal din Cluj-Napoca (1999-2004), iar Sfinția Sa, în acel timp, preot pensionar și îmbisericit la Catedrala Arhiepiscopală din Cluj, ca duhovnic. Nu puțini erau aceia care îl căutau la scaunul spovedaniei, fie peste săptămână, fie duminica sau în sărbătorile mari.

Împovărat de ani și cu epitrahilul la gât, chipul său blând și luminos îți dădea o stare de liniște, de pace, încât aveai impresia întâlnirii cu „Sfântul Nicolae”, atât de cunoscut printre tinerii credincioși. Glasul său era blând și liniștit, privirea senină și însoțită întotdeauna de o reverență sacerdotală. Te lăsa să-ți mărturisești tu păcatele sau, dacă nu ziceai nimic, te întreba. Urmau, apoi, sfaturile părintești și, în ce mă privește, mă îndemna mereu să citesc Paraclisul Maicii Domnului noaptea, pentru că, spunea dânsul: *„această rugăciune este cel mai mare canon, te liniștește ... și, dacă poți, să postești miercuria și vinerea, dar niciodată să nu mănânci carne în aceste zile, că e păcat mare înaintea lui Dumnezeu”*.

Mi-l amintesc și acum, chiar dacă nu mai este printre noi cu trupul: un om de statură mică, încovoiat puțin și vesel tot timpul. Când intrai în cămăruța pentru spovedanie, dânsul se ridica, te saluta cuviincios și îți așeza perna sub genunchi, apoi, cu multă răbdare și blândețe, te asculta și-ți dădea sfat mântuitor. Acestea sunt amintirile mele legate de dânsul.

Anii au trecut și, până în prezent, n-am știut că dânsul a fost preot și în Iclod, în parohia unde m-am născut; de fapt, de acolo s-a și pensionat. Însă, legătura cu dânsul – acum îmi dau seama – a rămas vie, deoarece, întâmplător, citind un interviu despre dânsul în ziarul *Renașterea*, din anul 2003 și, tot întâmplător, intrând în posesia *Cărții de Aur a Parohiei Iclod*, redactată chiar de către Sfinția Sa, am rămas plăcut surprins de viața și realizările acestui preot, despre care nu știam mai nimic în timpul când îmi era duhovnic la Seminar, dar, care, îmi rămăsese în suflet ca o amintire vie și plăcută și, mai mult, ca un model spre preoție.

Acesta este primul motiv pentru care am ales să-i reconstitui, în acest volum și în lumina documentelor existente, viața și activitatea, ca un omagiu și recunoștință față de dânsul, dar, în același timp, ca pe o datorie față de Istoria Bisericii Ortodoxe Române, în care trebuie să

fie menționat și Părintele Gavril Relea, ca *vrednic slujitor al lui Dumnezeu și al Neamului românesc*, mai cu seamă că, Sfinția Sa, a avut privilegiul de a-i cunoaște personal pe toți ierarhii Eparhiei Clujului: Preasfințitul Episcop Nicolae Ivan (care l-a și hirotonit preot), Preasfințitul Episcop Nicolae Colan, Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Teofil Herineanu, Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Bartolomeu Valeriu Anania, Preasfințitul Episcop Justinian Chira (Vicar), Preasfințitul Episcop Irineu Pop (Vicar) și Preasfințitul Episcop-Vicar Vasile Someșanul, care l-au apreciat și l-au ocrotit întotdeauna, chiar și după pensionare, la altarul Catedralei din Cluj-Napoca.

Al doilea motiv este legat de predicile sale din perioada horthystă (1940-1944), pe care dânsul le considera pierdute, dar care s-au păstrat în paginile revistei teologice „*Duh și Adevăr*” și a ziarului „*Dacia*” de Timișoara, pe care le vom publica, de asemenea, în acest volum omagial.

În ce mă privește, consider că evocarea vieții și a activității Sfinției Sale, ca cercetare științifică în cadrul Istoriei Bisericii Ortodoxe Române, va fi de mare folos tinerilor teologi și preoților în pastorație și, de ce nu, chiar credincioșilor dornici să cunoască viața acestui venerabil preot ortodox, iubitor de Biserică și luptător pentru Neamul românesc.

Cluj-Napoca,
6 iunie 2019,
Înălțarea Domnului (Ziua Eroilor)

Autorul